

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu integru 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu integru 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 4.

— Sibiu, Sambata 10/22 Ianuariu. —

1881.

Politic'a lui Kossuth fačia cu serbii — cá respunsu datu lui Mauritiu Perczel, comandantului armatei din Banatu, in 21 Maiu 1849.

Liniamentele acelei politice trase in epistol'a lui Kossuth, publicata nemtiesce la Pest'a in a. 1850 au si in dio'a de astadi nu numai interesu istoricu, ci si actuale, la care incupe discussiune multa. Kossuth raspunde lui Perczel:

„Domnulu generalu doresce a fi informatu preste totu despre principiile ce ar avea se observe fačia cu Serbii. — Acestea pe scurtu sunt a se reduce la urmatóriele:

„Drepturile civile si jurisdictiunea, nu se potu da si exercita dupa limba si dupa originea genetica, ci dupa dreptulu comunu si dupa comunitatea legislatoria si teritoriale.

„Daca cabinetulu din Vien'a, sub cuventulu de egal'a indreptatire a nationalitatiloru (Gleichberechtigung der Nationalitäten) intielege altuceva, de càtu cà fia-cine, fàra deschilinire de limba si religiune, este partasiu, precum la drepturile civili, intocma si la libertatea si binefacerile statului comunu; daca dicu eu, sub acésta altuceva intielege, atunci acestu cuventu n'ar fi alta, de càtu unu sunetu golu si fàra folosu, alu carui conceptu niciodata nu s'ar potea introduce in viatia.

Daca spre ex. s'ar enuntia, cà serbii din Ungari'a se aiba unu Voivodu, care se represente supremulu oficiolatu alu Serbiloru ungureni, ceva asemenea aru fi absurditate nepracticabile si de risu; cà-ci dupa unu atare principiu, si partile locuitoare in o casa din Pest'a, constatatóre din unguri, slovaci, germani, serbi, romani, ar fi supuse la totu atâtea jurisdictiuni.

„O jurisdictiune separata dupa nationalitati numai in acelu casu se póte intipui, daca aceeaasi nationalitate posiede unu teritoriu separatu. — In statulu magiaru inse teritoriu serbescu nu esista, si eu credu cumcà natiunea (magiara) nici-odata nu se va invoii, cà teritoriulu tiei se fia sfasiatu dupa nationalitati seu in altu modu. — Asta ar insemna o subscrie sententi'a de mórte a esistentiei statului magiaru.

„Se luamu, cà Bacic'a-Banatulu s'ar declará de Vaivodatu serbescu, atunci ce s'ar templa cu dreptulu nationale, alu ungurilor, germaniloru si romaniloru locuitori acolo, si pe bas'a carui dreptu ar potea serbii pretinde o atare suprematia?

Dreptu aceea unu Voivodatu serbescu, unu congressu provinciale serbescu si altele asemenea visuri, sunt in praxe simplu absurditati.

„Croati'a póte avea unu Banu si unu congressu provinciale; pentru-cà Croati'a are unu terenu separatu; dara cu serbii sta altucum treb'a, pentru-cà in Ungari'a nu sunt serbi, decâtu numai pe suprafaci'a nedespartibilului pamentu alu patriei, se afla mestecati si locuitori de limb'a serbéscu, carii potu pretinde, cà si densii se fia partasi la tóte drepturile, legile si libertatile tierii; dara provincia separata nu facu; cà-ci daca pentru placerea nationalitatiloru tier'a s'ar sfasiia formandu provincia separata, la unu casu de asia, cu acésta ar deveni regimulu magiaru in asemenea relatiune, cum stà Serbi'a su Constantinopolea.

„Voivodulu tempului vechiu n'a fostu altu ceva, decâtu numai ducele emigrantiloru, carii inca nu era sessionati. Dupace inse acum nu este, si nu póte fi armata separata serbéscu, firesce nici póte avea Voivodu. — In càtu se atinge de supremati'a limbei, credu cà nici-unui serbu nu'i va veni in mente poft'a, cà in parlamentu se curga consultarile in o suta de limbi, precum nici aceea, cà alegerea ablegatiloru se se intemple dupa nationalitati; pentru-cà orice alegerea politica numai dupa impartirea teritoriale se póte intemplá.

Intr'o tiera, unde vietuescu popóra de limbi diverse, fàra indoiala numai o limba diplomatica póte fi si anumitu in Ungari'a numai cea magiara.

Se luamu d. e. Moldavi'a, aici locuescu in proportiune cu celalaltu poporu mai multi magiari de cum sunt in Ungari'a serbii, in proportiune cu celealalte sementii. — Cui se'i vina in cugetu, cà in Moldavi'a pentru ciangaii magiari se pretenda Vaivodatu, si pentru limb'a magiara pusetiune diplomatica? Teorii de acestea ultranationali tóte sunt seu visuri, seu agitatiuni revolutionarie, alu carora scopu este sfasierea unitatii statului, si incorporarea Bacicai-Banatului si a Syrmiei cu Serbi'a. In casulu primu visurile sunt neesecutabile, éra in casulu alu doilea nu se potu concede.

„Eu nu potu crede, cà insii serbii se'si fia trasu vreodata șocotéla intre sine despre aceea ce intielegu ei insii sub pretensiunile loru nationale, si daca da! si totusi pretendu sfasierea tiei, noi la aceea nici-odata ne vomu potea invoii.

„In urm'a toturoru acestora numai urmatórea modalitate e possibile a indetula pretensiunile nationali.

„1. Drepturi, legi si libertate egale pentru toti, fàra deschilinire de limba si confessiune.

„2. Usu liberu alu limbei serbesci, nu numai in viati'a privata, dara si in scóla si in biserica, precum si in administratiunea comunale, in acelea comune, unde poporatiunea serba face maiortate.

3. Dupa introducerea juriului si a procedurii publice orale, fiacare se póte apara in limb'a, pe care o cunósce mai bine, precum si candu substerne ceva exhibitu la regimu, si nu prin avocatulu, acésta o póte face in limb'a in care este mai deprinsu.

4. Confessiunile religióse, sub supraveghierea regimului, au administrare libera, in lucrurile religióse si bisericesci; greco-neunitii pe bas'a reprezentativa tienu sinode; preotii loru pórtu cartile bisericesci si matriculele in limb'a loru; preotii si scólele loru au dreptu a pretende dela statu aceleasi subsidie, de care se bucura si cetatienii celorlalte nationalitati.*“

Mai incolo continua despre militi'a limitanea.
C. P.

Croati'a.

Agram. (Diet'a.) Unu triumfu nou si mare au se castige croatii prin tinut'a demna si prin perseveranti'a loru. Dupa intrige si traganare fàra numeru cauate din partea ungurésca, in fine decise monarchulu in cestiunea incorporarei teritoriului granitiaru la regatulu Croatiei.

Prin preainaltu rescriptu din 8 diet'a se deschise din nou in 16 Ianuariu a. c. In rescriptu se dice, cà incorporarea gravitiei militare croato-slavóne trebue se se faca pe temeiu §-lui 33 din art. de lege I dela 1868 si cà numerulu deputatiloru carii sunt a se tramite dela Croati'a si Slavoni'a in diet'a comuna a tieriloru corónei unguresci, trebue se se fixese din nou, relative se se invoiesca ambele parti asupra numerului, ceea ce se póte intempla numai pe temeiu §-lui 70 din legea de invoieála. Spre acestu scopu imperatulu rege provóca pe diet'a Croatiei, cà se aléga (si ea) o deputatiune regnicolara (comissiune) de 12 barbati, care se lucre inpreuna cu deputatiunea dietei unguresci compusa totu din 12 insi. Acestoru deputatiuni inse nu le este permisu a se ocupa cu alte cestiuni, decâtu siguru cu cestiunea incorporarei disului teritoriu; éra fiinducà in §. 33 din art. de lege I dela 1868 este prevediuta proportiunea numerului deputatiloru, cà corespundietória la numerulu locuitoriloru de pre teritoriulu ce se va incorpora, aci monarchulu permite deputatiuniloru, cà daca voru afla cu cale, se se abata dela principiu!

*) La tóte acelea conditiuni ale lui Kossuth se scie cum au respunsu serbii: cu armele. Ce respundu ei si croatii astadi, se vede si aude in tóte dilele. Red.

spera inse, cà se voru invoii fratiesce „ambele natiuni“.

Acestu pasagiu din urma alu rescriptului face pe „P. Lloyd“, cà se si ridice maciuc'a ungurésca asupra croatiloru spunendu-le verde, cà ungurii cu nici-unu pretiu nu voru suferi proportiune drépta, ci daca croatii au avutu pana acum câte 34 deputati in camer'a Ungariei, dupa incorporarea granitiei militare se se mai adaoge numerulu loru cu 2 multu 3, cà se fia 37. Proportiunea inse dupa locuitori este cu totulu alt'a, neasemenatu mai urcata. Dupa incorporare croatii au dreptu se tramita in diet'a Ungariei cu 26 deputati mai multi, adeca cu totii 60. Precum deunadi „Pesti Napló“, asia declara acum „P. Lloyd“, cà principiulu parlamentarismului ungurescu nici-decum nu suferé, cà in corpurile loru legislative se figuredie si alta nationalitate, afara de cea magiara. Ba „P. Ll.“ are éراسi in pertinenti'a se amerintie pe croati cu auctoritatea regelui, cà si cum vointi'a Mai. Sale ar fi totu aceea. Asia dara ungurii mai marturisira si astadata, cà ei nu potu se suferé, cà Europ'a se afle, cà in tierile corónei unguresci mai traiescu multe milióne de alte nationalitati, éra nu numai magiari.

Din cestiunea acésta ungaro-croata ar potea se invetie fórtu multu si cele doue partide romanesce din Transilvani'a, si bunu e D-dieu, dara voru invetia si romanii, in càtu le voru da schintei din ochi. Tineti minte, colea preste vreo 4 luni.

Austri'a.

Vien'a. Dimissiunea data celoru doi ministrii Streit et Kremer si denumirea in loculu loru a altoru doi, br. Pino si Prazak, a scosu pe diariile pangermaniste din ori-ce cumpatu si in ardórea certei loru isi dau pe fačia cele mai ascunse cugete nutrite in contra celorlalte popóra, din care e compusa monarchi'a. Las' pe „N. fr. Presse“ cunoscuta si pe fačia si pe dosu, dara sočia-sa „Deutsche Zeitung“ (totu in Vien'a) atacandu cu mania infocata pe ministrulu-presedente c. Taaffe, ilu infrunta intre altele dicundu: „Lucru neaudit, unu cechu se fia ministru alu justitiei si unu polonu ministru de finantie alu Austriei. Se mai aude cà unu altu cechu, dr. Habietinek, fostu membru alu ministeriului Hohenwart (federalistu), are se fia presedente alu curtiei inalte imperiale.“

Lucru neaudit? Ba prea auditu in tóta istori'a Austriei de ani doue sute incóce; cà-ci daca inainte de 1848 nu s'au denumitu ministrii dintre professori si advocati cechi, au fostu inse cu atátu mai multi barbati de statu, cà si generali renumiti din aristocrati'a inalta a Boemiei, nu numai germani, ci multime de cechi de nationalitate. „D. Ztg.“ uita totu ce nu'i place; se caute inse in istoria si va afla lung'a serie a aceloru barbati, incependu din dilele imperatului Leopold I († 1705) pana in dilele nóstre.

Ceea ce inca totu mai ocupa multu pe publiculu austriacu este faim'a, care inca totu se mai sustine despre innoirea sacrei aliantie intre imperatulu Austro-Ungariei cu alu Germaniei si cu alu Rusiei. Publicistii germani dorescu din sufletu confederatiune stabila intre Austro-Ungari'a si Germani'a, éra dintre cei unguresci repetu aceeaasi dorintia toti càti se temu, cà statulu Ungariei se mai póte tineá cà statu si a se apara de planurile panslavismului, numai cu ajutoriulu Germaniei; cu atátu se apara mai multu de o apropiere càtra Rusi'a. Se pare inse, cà ei isi inchidu ochii de càtra alte pericole, pe care monarchii le punu neasemenatu mai pre susu decâtu totu magiarismulu; éra acelea sunt ideile republicane, care submina neincetatu la tronuri, amerintia pe tóte monarchiile si cele mai multe institutiuni ale loru. Mai departe vede tóta lumea, cà in urm'a republicei calca co-

munismulu și revoluțiunile cu ochii încruntați, că și ai lupilor flamendi. Fața cu acelea catastrofe teribile, de care este amenințată Europa într-aga și că adăos la acestea, fața cu neadormitele pericole din Orientu, nu prea au se alăga multu între mișlăocele, prin care credu că voru mai asigura pacea lumii. Anume relative la Rusii'a, dilemma este pusă: sau confederațiune sinceră și apoi împărțirea că odinioară a Poloniei, sau resboiu pe exterminare.

Din cauze că acestea, nouă ni se pare, că politic'a comitetului Taaffe de a împăca pe poporale slave din statulu austriacu, este cea mai nemerită, din contra politic'a ungurească de a da slavilor și romanilor necurmatu cu pumnulu în falci, este cea mai nefericită.

Dilele trecute a fostu pusu la ordinea dilei în camer'a deputatilor austriaci proiectulu de lege despre usuraria (camataria). Este știutu, că de doi ani încôce se luaseră câteva mesuri contra usurarilor pe cale administrativă, era pentru Galiti'a și prin legislațiune. Astadata s'a proiectatu o lege generală. Nimeni nu crede că cu aceea se va estermine rapacitatea sugatorilor de sange omenescu, se speră înse că se va infrena multu; pentru că ori-si cum, totu se afla destui usurari, cari au respectu mare de temnită și de infamă publică.

Din Bucovin'a.

„Lauda lui Dumnedieu, că biseric'a bucovinena a avutu fericirea de a'si capată de capu pe parintele Silvestru Morariu. Pașii începuți de prea-S-Sa în scopulu regenerării stării eclesiastice decădute în timpul din urmă, suntu înbucuratori și promitu multu pentru viitoriulu Bucovinei. În scurtulu intervalu dela denumirea parintelui Silvestru de arhiepiscopu și mitropolitu alu Bucovinei și Dalmatiei, prea S-Sa a facutu de jă vizitațiune canonică în intrăg'a țării, și fructele acelei vizitații se voru videa înca de acuma. Se întielege, că acea vizitațiune canonică — din caus'a scurtimei timpului — n'a pututu se se estinda dela comuna la comuna, căci o vizitațiune arhiepiscopă de felulu acesta cere tempu mai îndelungatu. Se vede înse, că prea S-Sa a voitu numai se cunoască mai de aproape și în persôna starea lucrurilor — mai alesu a celor bisericesci din țără; a voitu — precumu însuși s'a exprimat totu cu ocaziunea vizitației ținute în biseric'a catedrală din Cernăuți — se pipăie pulsulu organismulu bisericescu, de care cu multămire dice: „Lauda lui Dumnedieu că l'amu aflatu batendu regulatu!“ Si spre a deveni la această convingere, prea S-Sa anunță de cu tempuriu clerulu bucovinenu, cumcă vizitați'a canonică va avea locu numai pe la cei doisprezece protopresviteri din cele douăsprezece decanate ale țării, la casu de trebuință înse ea se va putea estinde și prin comune parohiale.

La protopresviterulu, la care se țină vizitațiune, erau delegați se vie totu pastori de suflete din decanatul respectiv, cu câte siese reprezentanți comunal. Începându-se în ôresicare decanatu lucrările vizitației, respectivulu protopresviteru chiamă înaintea prea S-Sale pe pastoriulu sufletescu și pe reprezentanții comunal din o comuna, apoi din alt'a și așa mai departe, până la fine. La o mesclă langa prea S-Sa scriu doi secretari pe protocoale provideute, pare-mi-se cu vro două-dieci de întrebări tiparite, răspunsurile ce le dedă pastori de suflete și parohienii la întrebările adresate lor, de către prea S-Sa, de pe unu esemplariu din protocoalele amentite.

Frumosu era de ascultatu cuventarea arhiepiscopulu rostita înaintea adunării dintr'unu decanatu întregu; frumoase erau de ascultatu invetiaturile parintesci, ce le dedă arhiepiscopulu reprezentantilor unora comune scapetate — cu ocaziunea întrebărilor, ce li adresă. Dăra mai insufletitôre și mai afundu petrudietôre decum a fostu cuventarea rostita în catedrală din Cernăuți, n'amu auditu alta. Nu știu cati, dăra fericite de cei ce-au întieles-o bine.

Cu dat'a 6/18 Decemvrie 1880, parintele mitropolitu Silvestru a trimisu clerulu seu eparchialu o frumoasă epistolă arhiepiscopă, din care ni permitem a estrage aice câteva pasage:

„Cu ajutorulu lui Dumnedieu“ — dice prea S-Sa — „amu sfârșitu cursulu călătoriei cu vizitațiune canonică arhierescă în toate partile eparchiei, precum amu satoritu și amu amentitu cu cerculariulu nostru din 14/27 Septemvrie a. c. Nr. 120.

(Urmedia cerculariulu.)

La cestiunea alegerilor de deputati dietali.

Diariulu politicu „Luminatoriulu“ din Timișoara, comunica în Nr. seu din 7/19 Ianuaru asupra viitorilor alegeri dietali unele sciri, care merita totă atentiunea publică cu atât mai virtuos, că precum s'a vedutu și din alte descoperiri de ale diariilor magiare opoziționali, și reflectând la perioadele electorale din trecut, ele au destul criteriu de autenticitate; era de nu, atunci guvernulu vedindu-le publicate, nu pôte se taca. Numitul diariu scrie:

Suntemu informați din ômeni de crediamenți și înzestrați cu informațiuni pozitive, că regimulu a compus de jă list'a candidaturilor sei de deputati dietali, ale caror persoane la va trimite în fotografia în toate cercurile, că se-i cunoască atât funcționarii cât și alegătorii mameluți, la comandă. Ni se spune mai departe, cumcă din Timișoara — că și din alte orășe — au fostu mai mulți indivizi citați la ministrulu din Budapesta și informați în privința alegerilor venitoare, spunendu-li-se de sus, că se lucre cu toate mijloacele pentru reusirea deputatilor guvernamentali; se nu se crutie nici persoane, nici caracteru nici avere, — nimicu pe lume față de contrari și pentru reusirea candidaturilor guvernamentali. — Traiescă libertatea și constituțiunea din Ungaria! Traiescă și liberalulu Tisza!

Revista politica.

În Orientu diplomatiei încă totu se mai încerca a se pacali unii pe alții prin note, căci voru se mai castige timp. Port'a otomană erași mai dete unu cerculariu diplomaticu, în care spune și ea astadata curat, că se simte suverana și că prin urmare nu vră se audia de tribunalulu compus din arbitrii; invita înse pe puteri că se înduplece pe Greci'a a se infrena și a înceta cu armări și mobilizări ulterioare; căci se o scia prea bine, că Port'a va respinge forță cu forță. La acestea betranulu ministru de externe alu Franciei înaintă o notă către cabinetulu Greciei, carui îi ține o prelegere cât se pôte de frumoasă. Nu trecu de atunci o săptămână, cându era citim dela Rom'a, că cabinetulu italianu înpinu de opiniunea publică italiană, dise grecilor că se țina tare la dreptulu recunoscutu lor de către congresulu dela Berlinu.

În Serbi'a se deschise scușcin'a (diet'a) prin unu cuventu de tron, în care principele Milanu spune națiunei sale, cu câtă bună voință a fostu în. sa primitu de către mai. sa imperatulu și regele la Vien'a, mai dă și lumii se întielege, că guvernulu seu actualu doarece se face în toate pe voi'a Austro-Ungariei, era nu cum facuse ministerulu lui Ristić. Cautandu la lumină dilei, cuventulu de tron serbescu nu promite Austro-Ungariei nimicu mai multu, decâtu aceea ce se astăpta dela vecini buni. Astadata amicitia se întorțe pe langa planulu de a lega calea ferată ungurească cu cea serbescă și a o continua prin Bulgari'a înainte, ceea ce este și în interesulu prea bine întielesu alu numitelor popora, după aceea relațiuni comerciale, care se convina ambelor staturi. Celelalte stău ascunse în sinulu viitoriului.

După o depesă telegrafică din 17 Ian. bandă armate de arnauti au începutu era se incurga pe teritoriulu serbiei, de unde apoi sunt respinse prin forță ostasiască, totdeauna cu versare de sange.

Între scirile mai nouă venite din Franci'a este una, care nu a lipsitu a produce o impresiune mare asupra altor popora. Se scia și până acuma, că finanțele Franciei se amelioră din anu în anu și acelu stat scapă de bol'a deficitelor, plăți și din datorii sume enorme; asta-data înse ese unu rezultat ce pune la mirare. Închiindu-se unu bilanțu pe a. 1880, în locu de a esi unu deficitu, a rezultat din contra unu prisos de venituri în sum'a de 169 milioane 359,000 franci. Numai dela vami au esitu unu prisos de preste 6½ milioane, dela poste 4½ milioane, înca și dela telegrafia preste 4 milioane, dela timbru preste 68 milioane, din dările de consumu preste 31 milioane etc. Toate acestea arată, cum avutiile poporului cresc în toate ramurile activității, căci de nu aru cresce, nu ar avea se plătescă preste câtu i se cere din partea statului.

Circular'a ministrului de externe alu Franciei atinsa mai în sus, tradusă în românește în „Romanulu“ dela București sună:

Paris, 24 Decembre 1880.

Urmările unei lupte ce s'aru întempla între Grecia și Turcia la începutulu primăverii viitoare, aru fi așa de grave și așa de amenințatôre, în câtu consideram că de a noastră datorie d'a ne

ocupa cu cea mai mare energie de această cestiune însemnată și de a trage asupra ei nu numai atentiunea celor două parti interesate, dăru și aceea a tuturilor cabinetelor europene. Știmu că este totdeauna temerariu d'a voi, aruncandu o privire asupra viitorului, se faci presupuneri asupra aceia ce s'aru putea întempla; dăru cându viitorulu este așa de apropiatu de noi, putem, fără a face presupuneri, se catam alu cunoște, și această într'unu chipu cu atât mai sicuru, cu câtu concluziunile noastre sunt trase din fapte reale și netagaduite.

De la cederea Dulcignei, Greci'a anunțase, că ea are gându se atace pe Turci'a de îndată ce va cu putință a procede la operațiuni militare, adică peste trei luni cel mai tardiu. Grecia face pe față, și această cu prețulu unor mari sacrificii, pregătiri pentru a obține prin puterea armelor, teritoriile Epirului și ale Tesaliei, pentru că crede că aceste teritorii i aparțin de drept, în virtutea otarilor conferinței de la Berlin. Dându acestu pretextu înarmărilor ei, Grecia își basedia pretențiunile pe o gresiă vedită, care a mai fostu combatută de mai multe ori și care trebuiesc combatută ori de câte ori se va exprima. În articolulu 24 alu tratatului de la Berlinu, Europa a declarat că, dacă ar fi chiamată, ea aru consimți ce împlinescă rolulu de mijlocitoare între Pôrta și Grecia „pentru a ușura negocierile în vederea ficsării noiei fruntării.“

Turcia și Grecia, neputendu se 'si ajunga scopulu, nici la Prevesa, nici la Constantinopol în 1879, mijlocirea a fostu rechemată și oferită de conferința de la Berlinu în lun'a lui Iunie 1880. Plenipotențarii, voindu se lucrese conformu intențiilor și prescrierilor formale ale Congresului și se ușureze negocierile între cele două parti, au exercitat mijlocirea lor, propundu o fruntărie, care se pôte servi de basă pentru a ajunge la unu rezultat multămitor.

Grecia a primitu, din parte'i, sfatul mijlocitorilor, și reclama în consecință această fruntărie care este desemnată în protocoalele conferinței. Dăru conferința a datu numai unu sfat, care pentru a fi eficace, aru fi trebuit se fie primitu în acelasi modu și de cealaltă parte, care era totu așa de liberă de alu primi sau de alu respinge. Pôrta n'a primitu întielegerea propusă, și intervenirea europeană a remasu astfel infructoasă. Europa este liberă, de vreme-ce s'a ținutu de totu ce făgăduise, și nimeni nu pôte atribui sfaturilor ei unu caracteru și o însemnare ce n'au avutu nici odată. Oricine s'aru încerca se trăcă peste aceste limite, nu pôte se o face de câtu espunându se la toate consecințele, căci cabinetele europene n'au transmisu nimicu datorii ce voru se se pastredie ele insile. Pôrta doarece acum se reînceptă negocierile pe basă ultimelor ei note de la 2 Octombrie 14 și 15 Decembre 1880. Înse Grecia respinge aceste propuneri, și este otarită a lua în stăpanire câtu mai rapede și cu armele în mână, districtele în litigiu. Această este situațiunea actuală.

Unu lucru remane necontestabilu: că Grecia se înarmă în grabă și seriosu, că Pôrta se pregătesc a se aperi asupra tuturilor punctelor amenințate. Toate aceste pregătiri voru fi terminate cel mai tardiu în Aprilie viitoru. Astfelu fiindu, evenimentele voru trebui se ie cursulu urmatoriu, afara numai dacă întieptiunea cabinetelor europene nu va putea dispune altfelu. De pe situațiunea actuală în aceste țări ale Europei — de la Rumelia orientală pene la fruntăriele Bosniei, de la Dobrogea pene la Epiru și Albania — se pôte crede că campania nu va remanea cuprinsă în marginile fruntăriei tureco-grece. Aru fi fără îndoială o periculoasă iluziune, dacă si-aru închipui cineva, că incendiulu odată aprinsu de uri neîmpacate și de ambițiuni nemărginite, nu s'aru întinde în totă peninsula Balcanilor; și odată aceste regiuni în flacări, Europa va fi silită se se încerce a potoli conflagrațiunea și se se amestece în cërta generală.

Resboiulu cu toate desastrelle și cu toate spaimelle sale, odată deslănițitu, se va întinde asupra întregulu continentu. Negresitu că această prorocie nu se pôte face cu totă sicuranță; dăru nimeni nu pôte se ia răspunderea că, cutare sau cutare parte a Europei va scapa de contagiune. Nenorocirea ar fi destulu de mare de jă, dacă resboiulu aru izbucni între Turci'a și Greci'a; dăru, fără se fimu egoisti, nu ne sfim a dice, că calamitatea ar fi și mai mare, dacă resboiulu s'ar întinde preste Europ'a intrăgă.

Urmările ar fi grozave pentru toate națiunile civilizate și ar atinge chiaru pe Asi'a. Amu voi fôrte multu se întorcemu privirile dela asemenea înspăimântatôre perspective, dăru a nega pericolulu

nu este de ajunsu pentru a ilu preintempina, si tocmai pentru că ilu intvedemu asia de claru si in tóta gróz'a lui, ne am propusu de a ilu arata celorlalte natiuni. Turci'a si Greci'a ar fi negresitu cele de antaiu victime, dar fiacare din noi ar avea partea sa in catastrofa, parte deosebita, inse de o potriua ingrijitoare.

Cei cari cunosc situatiunea, nu ne voru acusa de exageratiuni. Tabloulu este fara indoiala intunecosu, dar nu amu facutu contururile cu umbre prea incarcate, si ingrijirea nóstra este prea reala, pentru că se dorimu se ascundemu sau se micioramu ori ce ar fi.

Pacea generala este in jocu, si acestu pretiu merita silintiele la cari s'ar supune cabinetele daca ne ar asculta. Daca cei doi adversari ar intielege in realitate interesele loru, s'ar supune indata buneloru intentiuni ale Europei si ar cere poteriloru se ia in manele loru solutiunea paciuita a neintielegerei loru. Unu asemenea arangiamentu, daca va fi insoțitu de ore care concessiuni mutuale si daca va fi facutu de vreo influintia suverana, nu este cu nepotintia.

Elu ar fi de unu mare folosu pentru tóte Statele. Greci'a si Turci'a ar aflá intr'ensulu mijloculu de a esi cu onóre dintr'o situatiune, care le pricinuesce incurcaturi si care le ruinédia. Amendou potu de altmintrelea, se se încrêda in nepartinirea guverneloru europene, cari le-au aratatu atâta simpatia si solitudinea in asia de numeroșe ocațiuni si in tóte impregiurările. Dar voimu asemenea se exprimamu firm'a nóstra convingere, că nu mai avemu nici unu momentu de perdutu. Timpulu trece si Europ'a, tinendu socotela intr'unu modu cuviinciosu de tóte evenimentele posibile, nu trebuie se uite propriile ei interese, atunci candu se ocupa de doue State cu aplecari asia de resboinice. Poterile europene nu trebuie se lase la o parte nimicu din aceea ce ar putea se preintimpine cris'a, care amenintia a se produce, crisa ale carei efecte le voru simti ele insile.

Daca s'a potutu aplica vreodata afaceriloru moderne acestu solemnu cuventu, pe care Romanii ilu repetau candu patri'a erá in primejdia, trebuie mai cu sama se-lu aplicamu la epoc'a actuala: „Cá toti consulii se vegheze la binele publicu!”

Acésta este recomandatiunea ce credemu că trebuie se o facemu in modulu celu mai grabnicu cabineteloru europene. Nimeni nu doresce mai multu de cătu noi cá predicările nóstre se fia recunoscute cá false; dar totu ce potemu conchide din reflexiunile nóstre este, că predicările nóstre se voru realisa.

Totu ce se petrece, le intaresce in fia-ce di, si cauzele de nelinise se se marescu. Nu potemu crede in linise, pe căta vreme nu vomu putea admite, că Greci'a gandindu-se la totu ce Europ'a a facutu pentru densa de 50 ani si are inca de gandu se faca, nu va uita obligatiunile ce i se cuvinu si nu va voi se tãrãsca cu ea intrêga lume civilisata in prapasti'a ce am semnalatu.

Meetingula tieraniloru din Austri'a de susu.

Adunarea tieraniloru din Austri'a de susu ce s'a tinutu Duminec'a trecuta la Linz, adunare care fusese antaiu oprita si apoi autorizata, a adoptatu resolutiunile urmatore, in substantia 1. repartitiunea inopositoru operata de comisiunea centrala este contraria echitatii, in ceea ce privesce Austri'a de susu; 2. datori'a guvernului si a Parlamentului este de a preintempina acésta sarcina prin cai legale; 3. reprezentantii Austriei de susu sunt somati, „se nu aibe de acum inainte in vedere, in tóte cestiunile economice si financiare, de cătu interesulu Statului in generalu si ale provinciei Austriei de susu, si de a pune de o parte tóte celelalte cestiuni de partida. Acei deputati, cari pentru ori-cari motive, n'ar fi in stare se lucrede astfelu, intru tóte si fara esceptiune, trebuie se si depuie imediatu mandatulu in manele poporatiunei care, prin noue alegeri, isi va face cunoscute vointiele.

Afara de acésta, tieranii au formatu o asociatiune, in care sunt admisi toti proprietarii ce se bucura de drepturile loru, afara de aceia cari facu parte din nobileme, din baroni si din cleru.

Opiniunea publica vede in acésta manifestare, de unu caracteru asia de categoricu, prevestirea unei invingeri a clericalismului(?) si a radicarii politice a unei clase care, pana acum, era la bunulu placu alu tuturor influintieloru reactionare. In ori-ce casu, asociatiunea regulata ce a esitu din acestu congressu se va basa de acum inainte, cum se crede, pe rezultatele electorale.

Romania.

Concursurile publicate de către academi'a romana din Bucuresci.

La acelea au respunsu 12 concurenti.

List'a publicatiuniloru si inventiuniloru prezentate la concursurile premieloru Heliade-Radulescu, Lazaru si marele premiu Nasturelu pe anulu 1881 este acésta:

1. Istori'a lui Herodotu tradusa si adnotata de Alexandru Gr. Suti. Cartea IV I vol. 8-o.

2. Despre legume, plantarea si crescerea loru. Invetiaturi pentru poporulu romanu, de Nicolau Avramu I vol. 8-o.

3. Dictionnaire d'étymologie daco-romane. Éléments slaves, magyars, turcs, grecs-modernes et albanais par A. de Cihac I vol. 8-o.

4. O pagina din istori'a contimpurana a Romaniei din punctulu de vedere medicalu, economicu si nationalu de dr. C. J. Istrati. I vol. 8-o.

5. G. G. Meitani, Studie asupra constitutiunei romaniloru, séu explicarea pactului nostru fundamentalu din 1 Iuliu 1866. Fasciculele I, II, III.

6. Memoriu asupra causeroru mortalitatii poporatiunei romano-chrestine in raportu cu cea de ritu mosaicu, cu unu proiectu pentru ameliorarea releloru existente. Unu studiu de hygiena publica (comparativa) de Dr. M. Roth I vol. 8-o.

7. V. Alecsandri. Despot-Voda, legenda istorica, in versuri. I vol. 8-o.

V. Alecsandri Opere complete vol IV. Poesii vol. III. Legende noue. Ostasii nostrii. I vol. 8-o.

8. Notitie economice asupra taierii paduriloru din tiera, lucrate de Petru S. Butonescu-Remusiu I vol. 8-o.

9. Tiér'a nóstra, schitie economice asupra Romaniei de P. S. Aurelianu. Editiunea a doua I vol. 8-o.

10. Resbóiele dintre russi si turci si inriurirea loru asupra tieriloru romane de A. D. Xenopolu 2 vol. 8-o.

11. Cuvente din betrani. Limb'a romana vorbita intre 1550—1600 de B. Petriceicu-Hasdeu. 4 vol. 8-o.

T. I. Texturi si glose romane intre 1550—1600 suplimentu.

T. II. Cartile poporane ale Romaniloru in secolulu XVI in legatura cu literatur'a poporana cea nescrisa.

T. III. fasciór'a I. Conspectulu sciintieloru filologice. Linguistica in genere.

12. Distantiometru inventatu de B. Pisone. Probe de traductiuni din Plinius secundus (lib VII; 1—25) au intratu trei pana la terminu, s'au si impartitu pe la membrii comisiunei respective spre ale studié pana la convocarea corpului academicu in paresimi.

Cartile bisericesci.

„(Raportulu, privitoriu la revisuirea si editarea cartiloru bisericesci, prezentatu comisiunei sfântului sinodu de preasfintitulu Melchisedecu, episcopulu de Romanu, in sesiunea de tótna a anului 1880.)“

(Urmare.)

Nu este nici o editie de carti bisericesci, in carea se nu se fi facutu ore-care curature a limbei de elemente eterogene; inse acésta s'a facutu cu economia si fara a se produce vre-o schimbare isbitóre. Candu deschidemu cartile romanesce cele mai vechi ale bisericeii nóstre, le gasimu pline de frase si cuvinte slavone, resturi din obicinuintia seculara cu acea limba; ele disparu cu incetulu si in loculu loru intra frase si expresiuni curatu romane. Asia trebuie a se urma si pe viitoru cu purificarea limbei: treptatu si pe nesimtite. Pe de alta parte, vechii carturari ai bisericeii nóstre, candu in limb'a romana nu gasiau expresiuni potrivite si esacte, ei introduceau expresiuni din limbele din cari traduceau, din cea greaca ori din cea slavona. De aici au urmatu, ca in cartile nóstre bisericesci s'au primitu o multime de termini grecesci, precum: tropar, condac, icos, irmos, canon, stichiaru, acatist, paraclis, etc. sau slavone, precum: vecernie, pavecernitia, polunosnitia, obednitia, peasma, sedelna, svetilna, s. a. Limb'a romana la inceputu era neculta, neflexibila. Cu timpulu ea s'a cultivatu, s'a subtiatu, s'a imbogatitu treptatu, sau pututu formá si in ea termini dupre acei grecesti si slavonesiti. Asia a inceputu a se dice: mezonoptica in locu de polunosnitia, sedeala, in locu de sedelna, in locu de blajine, fericiri, in locu de Utrene-manecare s. a. Totu asemenea trebuie se se proceada si pe viitoru. Termini noui, cari se voru putea forma dupre cei originali, se se introduce; unde nu, sa se pastrese acei existenti, ori din ce limba aru fi ei primiti, sau celu puçinu acei slavoni se se inlocuiasca cu termini greci, cari sunt adevaratii originali, si dupre cari s'au formatu si cei slavoni. Acésta directie a datu-o raposatulu intru fericire Mitropolitulu Veniaminu, carele a inlocuitu multi termini slavoni din cartile bisericesci cu cei corespundietori din cartile grecesci, candu nu putea a-i gasi sau a-i face romanesce. Asia d. e. in locu de voscresna si svetilna elu dicea: Eathina si exapostilarionu, in locu de

Tripesnetiu — Triadu, in locu de slavoslovie — Dóxologia s. a.

Asia dara istori'a dezvoltarei literaturii nóstre bisericesci ne arata, ca modificari progresiste se facu in limb'a bisericesca; insa ele se facu treptatu, si cu multa chibsiuintia, carea cere si sciintia si devotamentu catra natie si catra biserica.

Vine acum a dou'a intrebare de o insemnatate capitala pentru cartile bisericeii nóstre: Cu ce litere se se tiparésca de acum cartile bisericesci: cu cele chirilice, precum s'au tiparitu ele pana acum, ori cu cele latine, cari se intrebuintieza acum de vre-o doue-deci de ani in scrisórea si in literatur'a nóstra moderna? Constatamu că dorinti'a multora din carturarii nostri moderni este de-a se adopta si in cartile bisericesci alfabetulu latinu si ortografi'a moderna. Judecandu superficialu, s'aru parea că nimica nu este mai logicu si mai usioru de cătu realisarea acestei dorintii; in realitate insa ne stau impotriva o multime de greutati practice si anomalii, cari trebuie se ne puna pe ganduri si se nu alunecamu usioru pe acestu povárnisiu, pe carele ne impinge nerabdarea nóstra de a modifica totulu cu repediuniunea aburelui. Se ne damu deci mai intaiu socotela de alfabetele in cestiune, de celu latinu si de celu cirilicu. Si unulu si altulu se deriva din celu elinu, carele si acesta la rendulu seu se deriva din celu ebraicu ori fenicianu. Deosebirea loru consta numai in deosebit'a loru dezvoltare istorica. Celu latinu, devenitu proprietate a romaniloru, s'a formatu si dezvoltatu la apusu, si de la Romani a trecut la natiunile ce s'au formatu pe ruinele imperiului romanu. La aceste natiuni alfabetulu acesta a dobanditu formele pe cari noi le videmu astadi in tierile de origine romana si acele de origine germana. Alfabetulu kirilicu este o copia esacta a alfabetului elinu in form'a cum elu esistá in imperiulu bisantinulu sau romano-grecescu din orientu. In veaculu alu IX-lea, predicatorii slavoni, Kyrilu si Metodie, au adoptatu acestu alfabetu pentru limb'a si literatur'a slavoniloru de la sudu, printre cari ei au predicatu crescinateata; si fiindu-că semnele alfabetului grecobisantinulu nu ajungeau pentru tóte sunetele limbei slavice, acesti primi carturari slavoni au imprumutatu restulu parte din limb'a ebraica, anume literele **ב**, **ו**, **ד**, **ק**; éra altele dintr'unu alfabetu anticu cunoscutu sub numirea glagoliticu, anume. **Ѣ**, **Ѥ**, **Ѧ**, **ѧ**. Romanii, dupace in curgere de mai multe secole s'au servitu si densii de cartea si de scrisórea slavona, din caus'a contactului religiosu si potiticu cu popoarele slavone de la sudu, — cu vre-o treisute de ani in urma au venit la ideia, că se si creede carte romanésca, se scrie si se tiparésca carti romanesce, pentru că, cum dice Mitropolitulu Varlaam in prefati'a celei d'antai carti romanesce tiparita in Iasi: „Se intieléga hie cine, se se invetie pe limb'a sa, si se marturisésca minunate lucrurile lui D-dieu... că cu nevoe este a intielege cartea altei limbi.“

Romanii, spre a si face scrierea si cartea propria limbei loru, au adoptatu la ei alfabetulu bisantino-bulgaru, in carele erau obicinuiti de veacuri, modificandu-lu cu timpulu dupre gustulu si trebuinti'a loru. Mai antaiu au formatu doue semne, cari nu se gaséu in alfabetulu adoptatu, dara pre cari le reclama limb'a si pronunti'a romana. Aceste semne erau: **Ѧ** si **ѧ**. Apoi cu timpulu au lapedatu multe din semnele alfabetului numitu kirilic, fiindu că limb'a nóstra nu avea trebuintia de densele, precum sunt: **Ѧ**, **ѧ**, **Ѩ**, **ѩ**, **Ѫ**, **ѫ**, **Ѭ**, **ѭ**, **Ѯ**, **ѯ**, **Ѱ**, **ѱ**, **Ѳ**, **ѳ**, **Ѵ**, **ѵ**, **Ѷ**, **ѷ**, **Ѹ**, **ѹ**, **Ѻ**, **ѻ**, **Ѽ**, **ѽ**, **Ѿ**, **ѿ**, **Ѡ**, **ѡ**, **Ѣ**, **ѣ**, **Ѥ**, **ѥ**, **Ѧ**, **ѧ**, **Ѩ**, **ѩ**, **Ѫ**, **ѫ**, **Ѭ**, **ѭ**, **Ѯ**, **ѯ**, **Ѱ**, **ѱ**, **Ѳ**, **ѳ**, **Ѵ**, **ѵ**, **Ѷ**, **ѷ**, **Ѹ**, **ѹ**, **Ѻ**, **ѻ**, **Ѽ**, **ѽ**, **Ѿ**, **ѿ**, **Ѡ**, **ѡ**. In dilele nóstre acestu alfabetu s'a simplificatu inca mai multu, aruncandu-se din ele cá prisoselnice si alte semne, precum: **Ѧ**, **ѧ**, **Ѩ**, **ѩ**, **Ѫ**, **ѫ**, **Ѭ**, **ѭ**, **Ѯ**, **ѯ**, **Ѱ**, **ѱ**, **Ѳ**, **ѳ**, **Ѵ**, **ѵ**, **Ѷ**, **ѷ**, **Ѹ**, **ѹ**, **Ѻ**, **ѻ**, **Ѽ**, **ѽ**, **Ѿ**, **ѿ**, **Ѡ**, **ѡ**. Asia daru nu este o productiune barbara, precum multora din nesciintia le vine a crede. Elu are aceeasi nobila origine, că si alfabetulu latinu, deosebirea este numai, că acestu din urma s'a modificatu si formatu dupe gustulu popóreloru europene apusene, latine si germane; éra celu d'antai dupe gustulu popóreloru europene resaritene, grece, slave si romane. Elu este o achisitiune stramosiésca, prelucratu de străbunii nostri si lasatu noue in clironomia, că o mostenire zelului loru pentru cultur'a, innobilarea, pastrarea si respandirea limbei nationale romane. Prin acestu alfabetu ei ne-au predatu ideile, invetiaturile si povatiuirile loru, credinti'a si nadejdea loru in viitorulu tieriei si alu natiei loru. Trebuie daru că noi se avemu dragoste si stima către acestu alfabetu, carele ne-a pastratu, dupa ce ne-a format'o, cartea nóstra stramosiésca, bas'a cartii moderne.

Se vedemu acum, dacă alfabetulu latinu, cu carele noi astadi ne servimu in scriere si in tipariu, posedé aceste calitati eminente, de-a fi icóna fidela a limbei nóstre, si dacă adoptarea lui in cartile bisericesci ne-aru aduce unu bine mai mare, sau vre-unu folosu practic mai mare, decâtu alfabetulu, cu carele biserica se servece de secole pana astadi.

Mai antaiu alfabetulu latinu nu are in de ajunsu semne pentru exprimarea tuturor suneteloru ce compunu vorbirea romanésca; nu are semne proprii pentru sunetele: **Ѧ**, **ѧ**, **Ѩ**, **ѩ**, **Ѫ**, **ѫ**, **Ѭ**, **ѭ**, **Ѯ**, **ѯ**, **Ѱ**, **ѱ**, **Ѳ**, **ѳ**, **Ѵ**, **ѵ**, **Ѷ**, **ѷ**, **Ѹ**, **ѹ**, **Ѻ**, **ѻ**, **Ѽ**, **ѽ**, **Ѿ**, **ѿ**, **Ѡ**, **ѡ**. De aici o mare confusie si neunire intre literati asupra modului de-a scrie limb'a romana cu litere latine, si felurile moduri de-a putea inlocui lips'a acestoru semne. — Numai intre literati avemu pana acum trei mai principale sisteme de scrisu romanesc, ne mai pomenindu de cei ne-

literati, cari scriu fie carele cum ilu duce capulu si instinctulu la transcrierea alfabetului cirilicu cu celu latinescu. Dintre literati unii sunt etimogolisti, cari pretindu că trebue a scrie cuvintele cu literele cu care sunt scrise in cuvintele originale latine, lasandu cititorului pronunti'a dupa placu. Altii se numescu fonetisti, cari voru se scrie limb'a asia cum se pronuntia, adaugendu ore-cari semne, cari se inlocuiesca lipsele alfabetulu latinu. Altii in fine se potu numi fusionisiti, cari tindu a impaca sistemele precedente, adoptandu câte o parte din ambele sisteme, spre a conserva dupa putintia si etimologi'a latina, si pronunti'a romana. De aici in ortografi'a noastră moderna domnesce o mare anarchia. Chiaru in Romani'a noastră nu se pôte veni inca la o unitate de ortografia. In Ardealu, Banatu si si Ungaria predomina etimologismulu absolutu esitu din scôl'a d-lui Cipariu; in Bucovin'a predomina o alta sistema orthografica si limbistica cu curiositatile inventate de reposatulu profesoru de literatur'a romana, Arone Pumnulu. Chiaru fost'a societate academica romana din Bucuresci, pentru productiunile sale literare, a trebuitu, prin majoritatea voturilor, se 'si stabilôsca o norma de ortografia, care a fostu cea etimologista. Fiindu că acea sistema nu a pututu prinde radecini in Romani'a si s'a vediotu absurditatea ei cu curgerea timpului, Academi'a actuala o-a parasitu, si in sesiunea trecuta a admisu in principu sistem'a de fusiune, totu prin majoritatea voturilor si totu provisoriu, pana ce practic'a va dovedi, daca ea prinde sau nu, radecini in tiara. Din acêsta confusiune si desbinare a literatiloru nrmedia, că acelési cuvinte si sunete se scriu in o multime de feluri, d. e. pentrn sunetele **z** si **z** se intrebuintiédia pe rendu tôte vocalele latine, a, e, i, o, u, puindu-le d'asupra câte unu accentu circumflex, ori unu accentu gravu, ori semnu scurtarii. Liter'a e tîne loculu si de **z** si de **z** cirilicu. Litera **u** se scrie de unii cu st, de altii cu sc: d. e. in dicerea **u**pegin unii scriu crestin sau chrestinu; altii crescin sau chrescin. Iata unu cventu scrisu in patru chipuri. Chiaru numele lui **Христос** unii ilu scriu: Hristos' altii Christos, altii in fine Hristu, sau Christu. Pentru liter'a cirilica **u**, unii intrebuintiédia **u**, altii **ti**, uneori **ç**; ba anca in unele casuri se gasesce si **tz**. Si alte confusii si desbinari asupra modulu scrierei celoru mai multe diceri. Speramu insa, că timpulu va stabili unu modu unitariu in ortografi'a noastră cea cu alfabetulu latinu. Pana atunci citirea si invetiarea cartiei nòstre a devenitu fôrte grea, si afara de scôla, pentru poporu si pentru betranime, cartea nòstra moderna este neaccesibila. (Va urmâ.

Sciri diverse.

— (Poporatiunea Blasiului) Din numerarea oficiôsa facuta cu inceputulu lunei au rezultatu urmatoriele cifre. Locuitori stabili: Barbati 470; femei 643. Studenti si alti venitî de airea 385; femei (că straine si că servitôrie) 152. Dupa religione. gr. catolici 1105; rom. catolici 128; gr. orientali 26; reformati (in Blasiu- satu- suburbe) 246; luterani 37; mosaici (evrei) 108 sufiete. Suma 1650 sufiete.

In acêsta cifra nu s'au computatu personalulu dela gar'a calei ferate, nici alu gendarmeriei stationate in Blasiu.

Comentariulu ce face corespondentele la cifrele acestea, comparandu Blasiulu de ex. cu orasiiele Rupea (Cohalmu), Cincu-mare, Miercurea, si observarea, că hotarulu intregu alu Blasiului cătu se afla in proprietatea privata a locuitoriloru, este numai de 600 jugere, se remana pentru alte ocaasiunî. De altmentrea in colônele acestui diariu s'a mai scrisu si in anulu trecut despre starea materiala a locuitoriloru acelui orasielu, si noi remanemu pe lângă opiniunea de mai inainte, că Blasiulu consideratu si numai din punctu de vedere materiale, că orasiu romanescu, ar potea se'si asigure unu viitoriu bunu; locuitorii inse trebue se se scuture, se invetie mai multu si se fia mai practici, mai intreprindietori. Elu a facutu si până acum ôresi-care progresse, ar potea inse face indiecitû mai mari; dara se nu ia exemplû dela orasiiele magiarosecuiesci, că acelea sunt prea ticalôse, locuitorii loru tandalosî; se védia ce se face in orasiiele sasesci si ce facu romanii in comunele marginene, care au hotara mici, éra ce este multu, sunt numai padurile, muntii; ele inse totu se tînu mai bine decâtu cele mai multe comune din comitate, din fost'a iobagime.

— (Vien'a 4 Ian. 1881). Societatea academica „Romani'a juna” a arangiatu o serbare la ajunulu anului nou, voindu de o parte a serbâ intrunirea in „Rom. juna” — aceluor doue societati vienese de mai inainte, éra de alta parte că se dea romaniloru din Vien'a ocasiune de a'si petrece in presér'a anului nou — romanescu. Nu pôte fi — intru adeveru — ceva mai inbucuratoriû pentru noi romanii din Vien'a, departati intru atâta de patri'a noastră multu iubita, decâtu petrecerea acêsta, la care ne pareâ că suntemu éra pe pamentulu patriei, de unde totu insulu s'a departatu cu cele mai dulci simtiri si va avea se'i pastredie cele mai scumpe suvenirî. Ne afaramu incantati audiendu

music'a nationala, declamatiuni, canturi romanesci, si avemu numai de a gratulâ societatiei arangiatôre.

S'a executatu urmatori'a programa: 1. „Cventu de deschidere” de B. Damianu. 2. Doue piese pentru piano: a) „Hor'a dela Plevn'a” de Tanasescu. b) „Hor'a dela Griviti'a” de Neudôrfler. executate de F. Siulutiu. 3. „Ti-aduci amînte” romantia de Flechtenmacher, cantata solo cu acompagnementu de piano*) de D. Brateanu. 4. „Sentinella” poesie de V. Alecsandri, declamata de J. T. Mer'a. 5. „Spohr Adagio” din concertulu alu XI pentru violina, cu acompagnementu de piano executatu de Dr. G. Baiulescu. 6. „Dormi pure” serenada de Salvatore Scuderi, cantata solo de Drd. C. Radulescu. 7. Leonard: „Fantaisie militaire” pentru violina cu acompagnementu de piano executatu de Dr. G. Baiulescu. 8. La mediulu noptiei, salutarea anului nou de M. Voileanu.

Petrecerea a decursu minunatu, sub domnirea celei mai curate simtiri, insufetire si vivacitate romana. Insufetirea junimei s'a culminatu, candu s'a propusu se se trimita o felicitare tel. poetului gînteii latine, cu ocasiunea onomasticeii sale.

Ôrele demânetiei au facutu fine petrecci frumôse.

— (Multiamita publica.) Subscri'a eforie scolastica primindu dela onor. domnu J. Popa advocatu din Sibiiu 50 fl. v. a. din venitulû brosiurei ce a fostu tiparitu in favorulu ameliorarei lefei invetiatoresci dela scôlele centrali gr. or. din Dobr'a si gr. cath. din Turd'a, prin acêsta 'i aduce cordiale multiamita publica.

Din siedinti'a Eforiei scôleloru centrali romane gr. cath. din Turd'a vechia, tînuta in Turd'a 27/12 1880.

prin Alecsandru P. Romontianu eforu si secretariu eforiei.

— (Caliculu.) Citimu in Press'a: „Caliculu este titulu unui diariu umoristicu si satiricu, ce a inceputu se apara in Sibiiu la inceputulu fie-carei luni. Din o repede privire veduramu, că atatu din punctulu de vedere alu variatiunei materiiloru, catu si din acela alu satirei si umorului, elu implinesce conditiunile unui organu de publicitate veselu.

Uramu succesu si viatia lunga „Calicului” in spinosulu drumu de calicie.

Bibliografia.

— Gramatic'a limbei romane pentru clasele gimnasiale. Carte didactica, autorisata de onor. ministeriu alu instructiunii publice si culteloru de Stefanu Neagoe, professoru de limb'a latina in liceulu din Bârladu — si de limb'a romana la scôl'a normala (pedagogica) a statului, bene-merenti cl. II. Editiunea V. Bârladu, tipografi'a George Catzafany 1881. Pretiulu 2 lei 50 bani. Daca nu ar mai fi altu criteriu, care se vorbésca in favôrea acestei carti scolastice, ar fi de ajunsu a se observâ, că ea in puçini ani apparû in a cincea editiune.

— Palari'a séu lupt'a pentru reorganisarea bisericii romane de parintele D. Branescu. Craiov'a 1880. Pretiulu unui exem. 2 lei noui = 1 fl. v. a. Se afla de vendiare la W. Krafft in Sibiiu.

Acêsta este o publicatiune clericala; asupra coprinsului ei vomu venî. Are si câteva ilustratiuni: portretulu dd-loru Joanu C. Brateanu, C. A. Rosetti si alu mai multoru preoti si diaconi.

— Calendariu pe anulu ordinariu 1881, redigiatu de Mironu M. Calinescu. Editur'a societatiei pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a. Anulu alu VIII. Pretiulu 60 cr. v. a. Cernauti, tipariulu lui Rudolf Eckhardt.

Locu deschisu.**)

(Cottulu Temes) Secusigiu, 27/12 1880.

In 17/12 au sositu in comun'a noastră o comissiune esmisa de vener. consist. sub conducerea d-lui comisariu consist. M. B. Stanescu, spre a investigâ acusele si plansorile nenumerate ale locuitoriloru contra portarii scandalôse si crimeloru comise de invetiatoriulu interimalu Damaschinu Marginéntiu.

Investigarea au tinutu cinci dile. S'au constatat prin martori ascultati sub juramentu, scandale comisse de D. Marginéntiu, cari intre cu tóta inchipuirea; intre alteale s'au documentatu, că a injuratu pe Ddieu, sântii, capulu diecesei, cu cuvinte murdare, cari numai dela unu nebulu se potu asteptâ; ambla si amenintia cu revolverulu in biserica. — Cu ocasiunea iubileulu de 25 ani alu cununieii M. M. loru sub conducerea lui D. Marginéntiu au cantatu finantii stationati aici, unguresce in biserica; protocoळेle siedintieloru sínodeloru si comitetului paroch. portate de D. Marginéntiu că fostu no-

*) Acompagnementulu de piano executatu de D. Drd. A. Lâczko.

**) Dâmu locu acestei scrisori sub raspunderea domniloru subscrisi in comitiv'a ce i s'au alaturatu, adressata câtra redactiune.

tariu dela an. 1867 incependu până la 1877 s'au nimicitu; unu protocolu pe anii 1877—1879 este incarcatu de falsificari; jumetate din foi sunt rupte, au adusu hotariri fără sciirea membriloru, numai cu subscrierea sa si a presidentelui p. Const. Isfanescu, prin care falsificari au insielatu pe v. consistoriu a aprobâ hotariri si socotele bisericesci, fără că acele se fia fostu censurate si aprobate in comitetu si sinodu. In protocolulu originalu alu siedintieloru pe anulu 1878 au viritu intre membrii comit. par. pe notariulu comunalu si pe expeditoriulu postalû, venitî din lumea mare de vreo 3 ani in comuna si cari sunt de religione straina; acêsta au facut'o cu intentiunea, că se infrice pe membrii plugari din comitetu, cari au mare respectu de „domni”, mai virtosu daca aceia nu sunt romani. — Se mai arata, că au facutu obligatii, contracte si testamenturi false, in urmarea căroru insielatiuni au devenitu mai multi ômeni in temtie, aceste crime s'au facutu din indemnulu si prin D. Marginéntiu. — Că agentu alu unui institutu de banca au adusu la sapa de lemnû pe toti aceia, cărora le-au mijlocitu inprumuturi ipotecarie.

Prin cele insirate nu s'au investigatu nici a trei'a parte din faptele seversite de D. Marginéntiu, din care cauza d. comissariu consist. a hotaritu, că dupa serbatori se continue investigatiunea. Pana acuma protocolu incarcatu cu pecatele lui D. M. contine 19 côle. Mai sunt a se ascultâ si jurâ vreo 50 de ômeni.

Dupa serbatori se va tînea si revederea socoteleloru bisericesci, incependu dela anulu 1865. Se pre-pune că cu acêsta ocasiune se voru dovedi defraudari in sume de 3000—4000 fl., lucru de necrediatu. — Acum candu avemu Statutulû org., regulamente normative, prin care se regulédia tôte afacerile bisericesci.

Insusi tovarasiulu seu la falsificari au marturisitu, că hotaririle le-au pusu D. M. la protocolulu adusu gat'a; membrii l'au subscrisu; in multe casuri l'au subscrisu numai falsificatorii, fără sciirea membriloru.

Este fôrte tristu candu prin charlatani'a unora maioritatea alegatoriloru disgustati s'au retrasu, lasandu pe charlatani in tovarasie cu 10 ômeni reutatosi si simpli, se conduca o comuna de frunte spre ruina.

Maioritatea au protestatu la anulu 1865 contra tramiterii acestui omu pericolosu in comuna, nefindu alesu dupa lege, precum au reclamatu si in decursulu aniloru contra fara-de-legiloru sale; dara fara de rezultat.

Abia in 1 Ianuariu 1879 prin intielegerea celoru buni, au successu a'lu scôte din notariatulu dela comitetu si dela sinodulu parochialu, si a'lu inlocui prin altulu. Acêsta fapta l'au inversiunatu pe D. M. intru atâta, încâtu in sinodu publice au injuratu pe alegatori, ba au amenintiatu si cu revolverulu, si apoi atâta au intrigatu in decursulu anului 1879, cătu protopopulu in 2 renduri a dispusu dissolvarea comitetului alesu dupa lege, dispuendu alegeri noue si inca cu asistentia de persecutori. Aceste tôte s'au implinitu la dorintiele lui D. M. care si cu poterea doresce a se face earasi dictatoru si mai departe. Multiamita simtiului celui bunu alu alegatoriloru, că nu 'iau succesu, si credemu că in urmarea celoru investigate nu se va intemplâ in veci.

Mai multi secusigeni.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 19 Ianuariu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de aurû unguresca	110.—	110.50
I emissiune de oblig. de statû dela drumulu de feru orientalu ung.	83.1/4	83.—
II emissiune de oblig. de statû dela drumulu de feru orient. ung.	100.—	99.75
Oblig. de statû dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	86.25	86.—
Inprumutulû drumuriloru de feru ung.	125.50	125.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	96.75	96.70
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	95.—	95.50
Obligatiuni urbariale temesiane	95.75	95.70
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	94.50	94.—
Obligatiuni urbariale transilvane	96.50	96.50
Obligatiuni urbariale croato-slavone	96.1/2	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimei de vinu	94.50	94.50
Datorie de statû austriaca in chartie	72.85	72.50
Datorie de statû in argintu	73.90	73.75
Rent'a de aurû austriaca	88.85	87.75
Sorti de statû dela 1860	130.—	130.—
Actiuni de banca austro-ung.	823.—	824.—
Actiuni de banca de creditu ung.	260.50	261.—
Actiuni de creditu aust.	282.30	282.20
Sorti unguresci cu premii	107.75	108.25
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.56	5.56 1/2
Napoleonidorulu	9.36	9.37
100 marce nemtiesci	58.05	58.10

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

14 Ianuariu 1881.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1. 87.1/4 b.
Inprumutulû Oppenheim (Londre) din 1866 cu 8%	„ 109.— „
Obligatiuni dominiali cu 8%	„ 106.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 101.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 94.1/4 „
Inprumutulû municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 102.1/2 „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 55.— „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 93.40 „
Prioritati cu 8%	„ — „
Actiunile bancei Romani'a din 1869	„ 640.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 220.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	„ 72.— „
Rent'a romana din 1875	„ 77.— „
Diverse:	
Argintu contra aurû	7% „
Bilete hipotecarie	1% „
Florini val. austriaca	„ 2.15 „

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu. Tipariulu lui W. Krafft.